

АЛЕКСАНДРОВ Ю. В.

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціології та психології факультету № 6
Харківський національний університет внутрішніх справ, м. Харків

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ СПОРТСМЕНІВ-ОДНОБОРЦІВ

Вступ. Успішність виступу спортсменів у сучасних умовах вимагає не тільки високого рівня фізичної й техніко-тактичної підготовки, але й максимальної напруги психічних функцій. У цьому зв'язку, одне з головних місць у системі підготовки спортсменів займає спортивна мотивація на досягнення високого результату. Важливо відзначити, що в основі мотиваційної сфери спортсмена лежить сукупність його спонукальних сил до дії [1], як своєрідного енергетичного заряду, що визначає рухову активність людини. Однією з головних особливостей успішної реалізації спортивного вдосконалювання й досягнення на цій основі високих спортивних результатів є цілеспрямоване керування мотивацією спортивної діяльності й формування в педагогічному процесі мотиваційних установок спортсмена. При роботі з висококваліфікованими спортсменами деякі фахівці, такі як Р.А. Пилоян [2, 3, 4, 5, 6], Ю.В. Сисоєв, А.Д. Суханов та інші, висловлюють думку про те, що в період відповідальних змагань прослідковується залежність між результативністю й рівнем спортивної мотивації. Чим вище рівень спортивної мотивації, тим успішніше й стабільніше виступає спортсмен на змаганнях. Спорт зі його інтенсивною тренувальною роботою й психічно важким виступом на змаганнях є тим самим полігоном людської діяльності, де мотивація проявляється дуже яскраво й результати спортсмена, у значній мірі, залежать від його мотивації. Важливою особливістю мотивації є й прямий вплив на спортивний результат.

Організація дослідження. Об'єктом дослідження є мотиваційна сфера особистості, а предметом – особливості мотиваційної сфери спортсменів-однборців. Нами вивчені особливості мотиваційної сфери кваліфікованих спортсменів-однборців та спортсменів-новачків. Поряд зі здатностями й рівнем спортивної кваліфікації мотивація є дуже важливим фактором, від якого залежить ефективність спортивної діяльності. Від людини слабо мотивованої не можна очікувати великої віддачі у будь-якій справі, у тому числі й у спорті [3]. Процес підготовки спортсменів вищої кваліфікації не може зводитися лише до вдосконалювання різних сторін їх спортивної майстерності, а повинен розглядатися як керування спортивною діяльністю, важливим важелем якого є контроль над спрямованістю мотивації спортсменів і її наступною корекцією [7].

В дослідженні взяли участь дві групи осіб: перша група - кваліфіковані спортсмени-однборці, які займаються тайським боксом та мають кваліфікацію в даному виді спорту в кількості 20 чоловіків у віці від 18 до 22

років. Друга група – спортсмени - новачки, які займаються тайським боксом досить недавно та ще не мають кваліфікації у кількості. 20 чоловіків у віці від 17 до 20 років.

Результати дослідження. В ході дослідження встановлено, що спортсмени-новачки в більшій мірі займаються спортом завдяки емоційному задоволенню від тренувань та участі у змаганнях. Кваліфіковані спортсмени більше прагнуть до соціального самоствердження, для них більш значуща громадсько-патріотична мета та соціально-емоційна ціль. У них є більш актуальними потреби у схваленні, соціальному престижу, славі. Крім того, для них більш важливі мотиваційні складові загально життєвської спрямованості – комфорту, статусу, забезпечення, вони більш амбіційні, прагнуть до більших переваг у житті.

Список літератури

1. Елисеєв С.В. Предсоревновательная подготовка борцов-самбистов высокой квалификации: Автореф. дис. ... канд. пед. наук / С.В. Елисеєв. — М., 2001.-23 с.
2. Пилюян Р.А. Контроль за особенностью мотивации борца / Р.А. Пилюян // Спортивная борьба: Ежегодник. - М., 1980. - С. 48-53.
3. Пилюян Р.А. Мотивация спортивной деятельности / Р.А. Пилюян. - М., 1984.-112 с.
4. Пилюян Р.А. Способы формирования мотивации спортивной деятельности / Р.А. Пилюян. - М., 1988. - 27 с.
5. Пилюян Р.А. Многолетняя подготовка спортсменов-единоборцев / Р.А.Пилюян, А.Д. Суханов. – М., 1999. - 98 с.
6. Пилюян Р.А. Физическая культура как объект познания в аспекте психологической теории деятельности / Р.А. Пилюян, А.Д. Суханов // Теория и практика физической культуры. - М., 2000. - № 11. - С. 40-45.
7. Ильина Н.Л. Динамика мотивации на протяжении спортивной карьеры: Автореф. дис. канд. пед. наук / Н.Л. Ильина. - СПб., 1998. - 21 с.

АФАНАСЕНКО М. О.

Студент

Науковий керівник: **ПЕРШИН О. І.**

к. пед. н., доцент,

доцент кафедри важкої атлетики та боксу

Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків

УРАХУВАННЯМ СИЛИ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ СПОРТСМЕНІВ В ТАЙБОКСІ

Вступ. Теоретичне обґрунтування проблеми підготовки тайбоксерів, зокрема формування його індивідуального стилю на основі вивчення та узагальнення науково-методичної літератури дозволило встановити необхідність її розробки шляхом застосування методів наукового